

Ingurumen eta garapen jasangarriko politiken GJHen aurrerapena Gipuzkoan 2019

GARAPEN JASANGARRIKO HELBURUAK

**Gipuzkoako
Iraunkortasunaren Behatokia**
Observatorio de la
sostenibilidad de Gipuzkoa

Aurkibidea

1. Aurkezpena	1
2. Ingurumen eta Obra Hidraulikoetako Departamentuaren egitekoa 2030 Agendaren Garapen Jasangarriko Helburuen aurrean.....	2
3. Ingurumenari dagozkion Garapen Jasangarriko Helburuen ebaluazioaren emaitzak.....	5
4. Ondorioak.....	25

1. Aurkezpena

2015eko irailean, **2030 Agenda** onartu zuen Nazio Batuen Erakundeak: Garapen Jasangarriko 17 Helburu (aurrerantzean GJH), 169 helmugarekin.

Ikuspuntu global batetik, presazkoa da hazkunde jasanezinaren eta ezberdintasunak dituenaren aurka jardutea, garapen-maila ezberdina duten herrialdeen artean ezberdintasun eta injustizia handiak ari baita sortzen. Arazo konplexua da, eta Nazio Batuen Erakundeak erantzuna eman nahi dio, garapen jasangarria bultzatuta. Garapen jasangarritzat jotzen da, garapenaren osagai ekonomikoak, sozialak eta ingurumenari dagozkionak kontuan hartuta eta bateratuta, orainaren beharrak asetzera bideratzen dena, etorkizuneko belaunaldiak haien beharrak asetzeko izango duten gaitasunari kalterik eragin gabe. "Inor atzean ez uztea" da 2030 Agendaren leloa eta, maila guztietan garapen jasangarria bultzatu duten nazioarteko hainbat ekimenen ondoren, gizateriaren erronka honetarako ibilbide-orri bat zehaztea eta ezartzea lortu du.

2030 Agendak ezartzen dituen 17 Helburuek lehen aldiz lortu dute modu bateratuan ekitea hiru osagaiei (ekonomikoa, soziala eta ingurumenari dagokiona), 169 xede hedatuz, herrialde eta gobernuek lurralde-eskala guztietan har ditzaten sustatuz, eta, lehen aldiz, erakunde publiko eta

privatu guztiek, hirugarren sektoreko erakundeek, eta baita gizarteak ere, erronka horiek bere egin eta har ditzaten dei ginez.

Euskadin, Eusko Jaurlaritzak, hiru foru aldundiak eta udal batzuk, 2030 Agenda beraien politika publikoetarako erreferentzia gisa hartzen ari dira edo horretarako bidean daude.

Gipuzkoako Foru Aldundiko Ingurumeneko eta Obra Hidraulikoetako Departamentuak ibilbide luzea du tokiko eta lurraldeko jasangarritasunaren egoerari buruzko txostenak egiten eta gai hori kudeatzeko, Gipuzkoako Iraunkortasunaren Behatokiaren eskutik, eta Gipuzkoan ingurumenari dagozkien helmugek lortutako aurrerapenari buruzko lehen txostena argitaratu zuen, 2015-2017 aldiari dagokiona.

Gipuzkoako Foru Aldundiaren maila orokorrago batean, ETORKIZUNA ERAIKIZ ekimenaren eskutik ekin zaio 2030 Agenda ezartzeari. Oraingoz, Etorkizuna Eraikiz estrategiaren eta 2015-2019 aldirako Kudeaketarako Foru Planaren "argazki" bat egin da 2030 Agendaren ikuspegitik eta, hemendik aurrera, Departamentu bakoitzaren planak

aztertuko dira eta plan horiek 2030 Agendarekin lerrokatzeko lan egingo da.

2020ko testuinguruan, agerian daude jasangarritasunaren aldagai ezberdinen arteko erlazioak: osasuna, gizarte-berdintasuna, ekonomia, ekologia... Aldagaien arteko erlazio horiek, gainera, dinamikoak dira. Sistema horretan edozein aldagai aldatzeak eragin nabarmena izan dezake gure bizitzetan.

Txostena idazten ari den momentuan, osasunarekin lotutako elementu bat da — Nazio Batuek hainbat helburutan jorratzen dute alderdi hori, baina 3. helburuan zentralizatu du Osasuna eta Ongizatea — gure bizitzan eta planeta osoan eragina duten gainerako aldagaiak baldintzatzen ari dena. Gipuzkoako Foru Aldundiko Ingurumen eta Obra Hidraulikoetako Departamentua garen aldetik, gure ardura da gure bizitza eta elikadura,

airearen kalitatea, gure ur- eta saneamendu-sistemen kalitatea, baliabideen kontsumo arduratsua eta biodibertsitatea bezalako eta gure eguneroko bizitzarako beharrezko eta ezinbesteko zerbitzu ugari eskaintzen dizkiguten funtsezko alderdiekiko gure konexioa baldintzatzen duten aldagaiak behatzea eta, gaur egun inoiz baino gehiago, horiei balioa ematea.

Txosten honekin, Nazio Batuen Erakundeak proposatzen dizkigun helmugei dagokienez gure lurraldeak egin dituen aurrerapenak erakutsi nahi ditugu, etorkizunari begirako ikuspegi zabal batekin, etorkizun horretan gai izan gaitezen krisiak gainditzeko, helburu komun eta partekatuetan oinarrituta, hizkera bera hitz egiteak, garapen jasangarriaren hizkera hitz egiteak, bizitza duina, berdinzalea eta, gerta ahala gerta, inor atzean uzten ez duena bermatzeak ematen dituen erraztasunei esker.

2. Ingurumeneko eta Obra Hidraulikoetako Departamentuaren egitekoa 2030 Agendaren Garapen Jasangarriko Helburuen aurrean

Ingurumeneko eta Obra Hidraulikoetako Departamentuaren (IOHD) egiteko nagusia da Gipuzkoako lurraldeari ekonomia berde baterantz aurrera eginaraztea, Lurraldeko herritarrak, erakundeak eta ekonomia- eta enpresa-sarea inplikaturak.

Testuinguru horretan, Hiru eta Herri Jasangarrien Europako zortzigarren Konferentzian, "Euskal Adierazpena" deritzona sinatu zuen Ingurumen eta Obra Hidraulikoetako Foru Diputatuak Gipuzkoaren izenean; horrela, Nazio Batuen Erakundearen 2030 Agendaren Garapen Jasangarriko 17 Helburuak eta Klimari buruzko Parisko Akordioa ezartzerakoan Europar Batasuneko nazio eta eskualdetako gobernuei laguntzeko konpromisoa hartu zuen.

Ingurumeneko eta Obra Hidraulikoetako Departamentuak, Jasangarritasunaren Behatokiaren bitartez, ibilbide luzea du jasangarritasun-politiken jarraipenari dagokionez eta, horri esker, lurralde-maila honetan jasangarritasunaren aldagai askoren jarraipena egiteko erreferentziazko informazioa du.

**Gipuzkoako
Iraunkortasunaren Behakokia**
Observatorio de la
sostenibilidad de Gipuzkoa

Gainera, Departamentuaren lanaren zatirik handienak laguntzen du, zuzenean edo zeharka, 2030 Agendaren 169 helmugetakoren bat lortzen. Zentzu horretan, Departamentuaren zeregina ingurumen-alderdietan zentratzen denez –hala nola energia, klima-aldaketa edo ingurumen-ebaluazioa, eta uraren zikloari dagozkion alderdiak– ez du laguntzen GJH guztietan, baizik eta ingurumenarekin lotura handiena dutenetan edo ingurumenarekin lotutako helmugak jasotzen dituztenetan.

Horregatik, jarraian aurkezten dugun txostenak Departamentuaren helburuekin zerikusia duten helmugak eta bi adierazle mota jasotzen ditu, alde batetik:

LURRALDEAREN TESTUINGURUARI DAGOZKION ADIERAZLEAK: Ingurumenarekin lotutako Nazio Batuen Erakundearen helmugek Gipuzkoako Lurralde Historikoan duten aurrerapen-maila eskaintzen duten adierazleak. Kasuan kasu, lurraldeko hainbat eragilek laguntzen dute helmuga horietan aurrera egiten.

IOHDk GJHen INGURUAN DUEN JARDUNAREN ADIERAZLEAK: Departamentuaren jarduerarekin zerikusia duten adierazleak, eta Departamentuak, lurraldean egiten duen lanarekin, GJHen ingurumen-helmugei egiten dien ekarpena neurtzea ahalbideratzen dutenak.

TESTUINGURUARI DAGOZKION ADIERAZLEETAN oinarritzen da, batez ere, txostena, nahiz eta GJH batzuetarako, Departamentuaren jardunari dagozkion adierazleak aurkezten diren, haren lan-ildoekin lotutakoak.

Adierazle batzuk Garapen Jasangariko hainbat Helburutan eta helmugatan har litezke kontuan, baina adierazleok Departamentuarekin erlaziorik handiena duten GJHekin lotzea erabaki da.

Jarraian, txosten honetan identifikatutako helmugen eta testuinguruari eta Departamentuaren jardunari dagozkien adierazleen laburpena jasotzen duen koadro bat aurkezten da.

GJH:						
Helmugak	2.1 2.4	3.9	4.7	5.c	6.1 6.2 6.3 6.4 6.6	7.1 7.2 7.3
Testuinguruari dagozkion adierazleak	<ul style="list-style-type: none"> o Nekazaritza ekologikoko azalera o Lehen sektorearen Berotegi-efektuko Gasen emisioak 	<ul style="list-style-type: none"> o Airearen kalitatea 	<ul style="list-style-type: none"> o Ikasleek naturarekin duten konexioaren indizea 		<ul style="list-style-type: none"> o Edateko ura duen biztanleria o Hondakin-uren tratamendurik ez duten hiriguneak o Ibaien kalitatea o Estuarioren egoera ekologikoa o Lurrazpiko uren kalitatea 	<ul style="list-style-type: none"> o Energia-gastua euren gain hartu ezin duten etxeak o Diru-sarrerekiko, gehiegizko energia-gastua duen etxebizitza kopurua o Ituri berriztagarrien kuota o Azken energia-kontsumoa o Azken energia-intentsitatea o Lurraldearen energia-mendekotasuna
Departamentuaren jardunari dagozkion adierazleak				<ul style="list-style-type: none"> o Genero-ikuspegia txertatzen duten ingurumeneko foru planak 	<ul style="list-style-type: none"> o Ibai-ekosistemak beroneratzea 	<ul style="list-style-type: none"> o Energia-eraginkortasuna foru ekipamenduetan
GJH						
Helmugak	8.4 8.9	9.4	11.2 11.3 11.4 11.6 11.a 11.b	12.2 12.3 12.4 12.5 12.6 12.7 12.8	13.1 13.2 13.3	
Testuinguruari dagozkion adierazleak	<ul style="list-style-type: none"> o Gipuzkoako industria-sektorearen Balio Erantsi Gordina o Ingurumen-kudeaketa duten Gipuzkoako enpresak o Turismo-ostatu jasangarriak 	<ul style="list-style-type: none"> o Industria-sektorearen Berotegi-efektuko Gasen emisioak o Gipuzkoako enpresa-sektoreak prozesuen ingurumen-hobekuntzetan inbertitutako euroak 	<ul style="list-style-type: none"> o Garraio-sektorearen Berotegi-efektuko Gasen emisioak o Lurzor artifizializatua o Herritarren parte-hartzearekin egindako Hiri-antolamenduko Plan Orokorrak dituzten udalerriak o Tokiko Agenda 21 indarrean duten udalerriak 	<ul style="list-style-type: none"> o Hiri-hondakinak o Birziklatze-tasa o Gaikako bilketaren tasa o Hondakin arriksutsuak 	<ul style="list-style-type: none"> o Berotegi-efektuko Gasen emisioak Gipuzkoan o Emisio barreiatuak, biztanle bakoitzeko o Klima-aldaketagatik kezkatuta dauden biztanleak o Klima-aldaketaren aurkako borrokan jarduten dutela dioten biztanleak o Klima-aldaketaren aurreko estrategia duten udalerriak o Natura-hondamendiek eragindako galera ekonomikoak 	
Departamentuaren jardunari dagozkion adierazleak	<ul style="list-style-type: none"> o Moda Jasangarriko Gipuzkoako enpresak 	<ul style="list-style-type: none"> o Ingurumenaren Zuzendaritza Nagusiak emandako egokitasun-ziurtagiriak o Ekonomia zirkularreko klusteretan parte hartzen duten enpresak 		<ul style="list-style-type: none"> o Naturaldia programan parte hartzen duten pertsonak o Elikagaien aprobetxamendua 	<ul style="list-style-type: none"> o Klima-aldaketaren aurreko Gipuzkoako Estrategiaren egikaritzea 	
GJH						
Helmugak	14.1 14.2 14.3 14.5	15.1 15.2 15.3 15.4 15.5 15.8	16.6 16.7	17.14 17.16 17.17 17.19		
Testuinguruari dagozkion adierazleak	<ul style="list-style-type: none"> o Mikro-plastikoen eragindako kutsadura o Hondartzetako bainurako uren kalitatea o Kostaldeko uren kalitatea o Kostaldeko eta estuarioetako Babestutako Natura-espazioak 	<ul style="list-style-type: none"> o Babestutako espazio naturalak o Baso erdi-naturalak o Zuhaizdun baso-azalera o Baso-azalera ziurtatua o Babestutako mendi-ekosistemak o Desagertzeko arriskuan eta egoera zaurgarrian dauden fauna-espezieak o Desagertzeko arriskuan eta egoera zaurgarrian dauden flora-espezieak 				
Departamentuaren jardunari dagozkion adierazleak	<ul style="list-style-type: none"> o Hondartzen garbiketa o Hondakin-bilketa kaletan 	<ul style="list-style-type: none"> o Zona degradatuen berroneratzea o Arriskuan egonik (arriskuan eta egoera zaurgarrian), kudeaketa- edo berreskuratze-planak dituzten espezieen proportzioa o Espezie inbaditzaileen gaineko kontrola Gipuzkoan 	<ul style="list-style-type: none"> o Argitaratutako ingurumen-txostenak o Parte hartzeoko egitura egonkorak 	<ul style="list-style-type: none"> o Garapen jasangarriko helburuak lortzeko sare eta aliantzetan duen presentzia 		

3. Ingurumenari dagozkion Garapen Jasangarriko Helburuen ebaluazioaren emaitzak

Hurrengo orrialdeetan, Garapen Jasangarriko Helburuen ingurumen-helmugek Gipuzkoan izan duten aurrerapenaren jarraipena egiteko adierazleen emaitzak aurkezten dira eta, hala dagokionean, Gipuzkoako Foru Aldundiak eta, bereziki, GFAko Ingurumeneko eta Obra Hidraulikoetako Departamentuak egindako lanarekin zerikusia duten jardunaren adierazleak gehitzen dira

Helburu bakoitzean, analisi honetan kontuan izan diren helmugak eta ebaluatu diren adierazleak aipatzen dira.

Semaforo bat erabili dugu adierazleen emaitzetan lortutako aurrerapena kalifikatzeko; berdeak esan nahi du ona izan dela aurrerapena, laranja erdipurdikoa, eta gorriak ● ● ● txarra.

2 GOSERIKEZ

Maila globalean, gosearekin amaitzea, elikadura-segurtasuna lortzea, nutrizioa hobetzea eta nekazaritza jasangarria sustatzea.

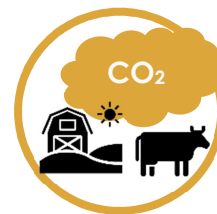
Helburu honetan, Nazio Batuen Erakundeak planteatzen dituen **8 helmugetatik 2** hartzen ditu IOHDk erreferentziazko helburutzat, Gipuzkoako testuingurura eta errealitatera egokituta. Elikadura osasungarri, elikagarri eta behar bestekoa izatearekin eta nekazaritza-sektoreak klima-aldaketara egokitzeko gaitasunarekin lotutako gaiak heltzen diete helmuga horiek.

HELMUGA	Zein alorri heltzen dion
2.1	Pobrezia eta zaugarritasun egoeran dauden pertsonen, batez ere urtebetez azpiko haurtxoek, urte osoan elikadura osasungarria, elikagarria eta nahikoa izan dezaten ziurtatzea
2.4	Nekazaritzaren sektoreak klima-aldaketara egokitzeko duen gaitasuna indartzea

EGOERA GIPUZKOAN

1.224 hektarea erabiltzen dira nekazaritza ekologikorako 2019an

178 mila tCO₂e 2018an – lehen sektorearen emisioak

Testuinguruari dagozkion adierazleak	2015	2016	2017	2018	2019
● Nekazaritza ekologikoko azalera Nekazaritza ekologikorako erabiltzen diren hektareak	627	666	750	848	1.224
● Lehen sektorearen Berotegi-efektuko Gasen emisioak Lehen sektorearen Berotegi-efektuko Gasen emisioak, CO ₂ mila tonatan	-	208	206	178	-

3 OSASUNA ETA ONGIZATEA

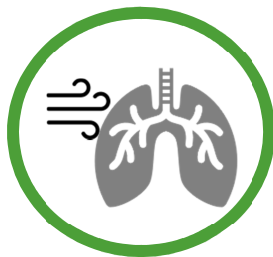

Maila globalean, bizitza osasungarria bermatzea, eta adin guztietako pertsona guztien ongizatea sustatzea.

Helburu honetan, Nazio Batuen Erakundeak planteatzen dituen **12 helmugetatik 1** hartzen ditu IOHDk erreferentziazko helburutzat, Gipuzkoako testuingurura eta errealitatera egokituta. Airearen, uraren eta lurzorua kutsadurak osasunean duten eragin kaltegarria murriztea da helburua.

HELMUGA	Zein alorri heltzen dion
3.9	Airearen, uraren eta lurzorua kutsadurak osasunean duten eragin kaltegarria murriztea

EGOERA GIPUZKOAN

2018ko egunen %99an, airearen kalitatea “oso ona”, “ona” edo “hobe daitekeena” izan zen

Testuinguruari dagozkion adierazleak	2015	2016	2017	2018	2019
● Airearen kalitatea Urtean zehar airearen kalitatea “oso ona” edo “ona” edo “hobe daitekeena” den egunen portzentajea	%98	%98	%98	%99	-

4 KALITATEZKO HEZKUNTZA

Kalitatezko hezkuntza inklusiboa eta zuzena bermatzea, eta guztientzako etengabeko ikaskuntza-aukerak sustatzea.

Helburu honetan, Nazio Batuen Erakundeak planteatzen dituen **10 helmugetatik 1** hartzen ditu IOHDk erreferentziazko helburutzat, Gipuzkoako testuingurura eta errealitatera egokituta. Ikasle guztiek garapen jasangarria sustatzeko beharrezko ezagupen teoriko eta praktikoak eurengana ditzaten ziurtatzea da helburua.

HELMUGA	Zein alorri heltzen dion
4.7	Ikasle guztiek garapen jasangarria sustatzeko beharrezko ezagupen teoriko eta praktikoak eurengana ditzaten ziurtatzea

EGOERA GIPUZKOAN

GNaturaldiaren azterlan baten arabera, 1,42koa da lehen hezkuntzako ikasleek naturarekin duten konexioaren indizea

Testuinguruari dagozkion adierazleak	2015	2016	2017	2018	2019
<ul style="list-style-type: none"> Ikasleek naturarekin duten konexioaren indizea 8 eta 12 urte bitarteko haurretan zentratzen den azterketa-metodologia batean oinarritutako indizea. Lau gai neurtzen ditu indize horrek: naturaz gozatzea; animaliekiko empatia, nortasun-zentzua eta erantzukizun-zentzua. 1-5 eskalan neurtzen da indize teorikoa. Britainia Handia bezalako herrialdeetan erabiliena da, eta 2tik beherakoa da beti balioa.	-	-	-	-	1,42

5 GENERO BERDINTASUNA

Helburu honen helburua da, maila globalean, genero-berdintasuna lortzea eta emakume eta neska guztiak ahalduntzea.

Helburu honetan, Nazio Batuen Erakundeak planteatzen dituen 9 xedeetatik 1 hartzen du erreferentzia gisa, Gipuzkoako testuingurura eta errealitatera egokituta. Helburu honen ardatza da genero-berdintasuna eta emakume eta neska guztien ahalduntzea maila guztietan sustatzeko politika egokiak eta lege aplikagarriak onartzea eta indartzea.

HELMUGA	Zein alorri heltzen dion
5.c	Genero-berdintasuna eta emakume eta neska guztien ahalduntzea maila guztietan sustatzeko politika egokiak eta lege aplikagarriak onartzea eta indartzea

EGOERA GIPUZKOAN

2019an genero-ikuspegia txertatzen duten 2 ingurumen-plan

Jardunari dagozkion adierazleak	2015	2016	2017	2018	2019
<ul style="list-style-type: none"> Genero-ikuspegia barne hartzen duten ingurumen-planak 	0	0	0	1	2
<ul style="list-style-type: none"> Genero-ikuspegia txertatu den foru-mailako ingurumen-planen kopurua. 					

6 UR GARBIA ETA SANEAMENDUA

Maila globalean, pertsona guztientzako uraren eta saneamenduaren eskuragarritasuna eta kudeaketa jasagarria bermatzea.

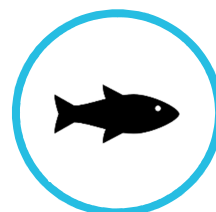
Helburu honetan, Nazio Batuen Erakundeak planteatzen dituen **8 helmugetatik 5** hartzen ditu IOHDk erreferentziarako helburutzat, Gipuzkoako testuingurura eta errealitatera egokituta. Departamentuaren jarduerarekin lotutako arloak hartzen dituzte helmuga hauek, hala nola biztanleentzako uraren kalitatea ziurtatzea, saneamendua bermatzea eta industrietan ibaietara egiten dituzten isurketak kontrolatzea, uretako ekosistemak babestea ingurumen-ebaluazioak eainda. eta ibai-ekosistemak berroneratzea.

HELMUGA	Zein alorri heltzen dion
6.1	Edateko ura guztientzako, modu parekidean eta arrazoizko prezio batean izatea lortzea
6.2	Saneamendu-zerbitzu egokiak eskuragarri izan daitezen lortzea
6.3	Uraren kalitatea hobetzea, kutsadura murriztuz
6.4	Sektore guztietan, ur-baliabideen erabilera eraginkorra areagotzea
6.6	Urarekin lotutako ekosistemak babestea eta berroneratzea

EGOERA GIPUZKOAN

Hondakin-uren tratamendurik ez duten 10 hirigune 2019an

2018an, ibaietako laginketa-estazioen %11,5ek eman zuten uraren kalitate eskaseko edo txarreko emaitza

Testuinguruari dagozkion adierazleak	2015	2016	2017	2018	2019
<ul style="list-style-type: none"> ● Edateko ura duen biztanleria Modu seguruan kudeatutako edateko uraren hornikuntza-zerbitzua duten biztanleen portzentajea 	%100	%100	%100	%100	%100
<ul style="list-style-type: none"> ● Hondakin-uren tratamendurik ez duten hiriguneak Haien hondakin-uren tratamendu egokirik ez duten 500 biztanle baino gehiagoko hiriguneen kopurua 	13	12	10	10	10
<ul style="list-style-type: none"> ● Ibaien kalitatea Kalitate eskasa edo txarra duten ibaietako laginketa-estazioen portzentajea 	%21,1	%7,7	%11,5	%11,5	-
<ul style="list-style-type: none"> ● Estuarioen egoera ekologikoa Egoera edo gaitasun ekologiko ona edo oso ona duten estuarioen portzentajea 	%16	%66	%66	%83	-
<ul style="list-style-type: none"> ● Lurrazpiko uren kalitatea Kalitate oneko lurrazpiko uren laginketa-estazioen portzentajea 	%90	%90	%90	%90	%90
Jardunari dagozkion adierazleak	2015	2016	2017	2018	2019
<ul style="list-style-type: none"> ● Ibai-ekosistemak berroneratzea IOHDk berroneratutako ibai-ekosistemak, hektareatan 	2	2,5	0,2	13,3	14,9

7 ENERGIA ESKURAGARRI ETA EZ KUTSATZAILEA

Maila globalean, pertsona guztiak energia eskuragarria, fidagarria, jasangarria eta modernoa izan dezaten bermatzea.

Helburu honetan, Nazio Batuen Erakundeak planteatzen dituen 5 **helmugetatik 3** hartzen ditu IOHDk erreferentziarako helburutzat, Gipuzkoako testuingurura eta errealitatera egokituta. Helmuga horiek pobrezia energetikoarekin, energia berriztagarrien aldeko apustuarekin eta energia-eraginkortasuna hobetzearekin lotutako alorrak lantzen dituzte.

HELMUGA	Zein alorri heltzen dion
7.1	Energia-zerbitzu eskuragarri, fidagarri eta modernoak eskuratzeko aukera bermatzea
7.2	Energia berriztagarrien proportzioa handitzea
7.3	Energia-eraginkortasunaren hobekuntza-tasa bikoitzea

EGOERA GIPUZKOAN

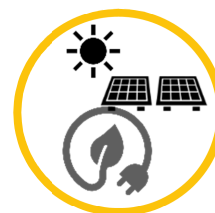
Gipuzkoako etxeen %11k ezin zuen etxebizitzan tenperatura egokia izan 2017an, edo atzerapenak zituen fakturen ordainketetan

1.930 kTep da 2018an Gipuzkoan kontsumitutako azken energia

2018an kontsumitutako azken energiaren %18,71 iturri berriztagarrietatik eskuratutakoa zen

2018an, lurraldean bertan sortutakoa zen lehen mailako energiaren %7,23

Testuinguruari dagozkion adierazleak	2015	2016	2017	2018	2019
<p>Energia-gastua euren gain hartu ezin duten edo tenperatura egokia mantentzeko gai ez diren etxeak *</p> <p>● Tenperatura egokia mantentzeko gai ez diren eta/edo ordainagiriak ordaintzen atzerapenak dituzten etxeen portzentajea</p>	-	-	%11	-	-
<p>Diru-sarrerekiko, gehiegizko energia-gastua duen etxebizitza kopurua*</p> <p>● Diru-sarreren % 8,48 baino gehiago energia erostera bideratzen duen etxebizitza portzentajea; gehiegizko gastutzat jotzen da hori</p>	-	-	%13,2	-	-
<p>Iturri berriztagarrien kuota</p> <p>● Energia berriztagarrietatik eratorritako barne-kontsumo gordina, inportatutako energia elektrikoaren frakzio berriztagarria barne, guztizko azken kontsumoaren artean</p>	%16,05	%17,06	%15,51	%18,71	-
<p>Azken energia-kontsumoa</p> <p>● Azken energia-kontsumoa Gipuzkoan (ktep)</p>	1.860	1.850	1.975	1.930	
<p>Amaierako energia-intentsitatea</p> <p>● Unitate ekonomiko bat sortzeko beharrezko azken energia. Azken energia-kontsumoa eta BPG erlazionatzen ditu. Azken energia-kontsumoa /BPG (tep/M€). (Eboluzioa 2010=100%)</p>	%84	%81	%83	%78	-
<p>Lurraldearen energia-mendekotasuna</p> <p>● Auto-hornikuntza energetikoa. Lurraldean bertan sortzen den lehen mailako energiaren % adierazten du, sortutako lehen mailako energiaren eta barne-kontsumo gordinaren arteko erlazio modura kalkulatu da.</p>	%5,82	%6,58	%6,67	%7,23	-
<p>Jardunari dagozkion adierazleak</p>	2015	2016	2017	2018	2019
<p>● Energia-eraginkortasuna foru ekipamenduetan</p> <p>Gipuzkoako Foru Aldundiaren energia-kontsumo handieneko 10 eraikinen kontsumoa (kWh/m²) (eraikin guztien lehen mailako energiaren kontsumoaren %71 kontzentratzen dute)</p>	242	237	234	239	239

*Energia-pobrezia buruzko oharra: Espainiako Estatuak, 2017an, **EB-28ko herrialdeen rankingean, argindarraren prezioari dagokionez seigarren postuan eta gas naturalaren prezioari dagokionez hirugarren postuan** zegoen arren, **Gipuzkoa EB-28ko batez bestekotik oso hurbil dago** hilabete hotzetan **etxebizitza tenperatura egokian mantendu ezin duten etxeen** proportzioari dagokionez (Gipuzkoa: %9,1; EB: %8,1) eta, azkeneko urtean, **EB-28ko batez bestekoa baino emailza hobea lortu du energia-fakturen ordainketetan atzerapenak** dituzten **etxeen** proportzioan (Gipuzkoa: %4,4; EB: %7,2); horrela, **bederatziarren lekuan dago, arazo horri dagokionez eraginik txikiena duten herrialdeen artean.**

8 LAN DUINA ETA HAZKUNDE EKONOMIKOA

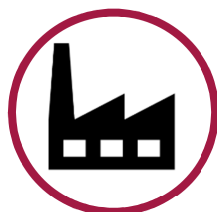

Maila globalean, pertsona guzientzako hazkunde ekonomiko jarraitua, inklusiboa eta jasangarria, enplegu betea eta lan duina sustatzea.

Helburu honetan, Nazio Batuen Erakundeak planteatzen dituen **12 helmugetatik 2** hartzen ditu IOHDk erreferentziazko helburutzat, Gipuzkoako testuingurura eta errealitatera egokituta. Helmuga hauek ingurumenaren degradaziotik bereizitako hazkunde ekonomikoarekin edo turismo jasangarria sustatzearekin lotutako gaiak jorratzen dituzte.

HELMUGA	Zein alorri heltzen dion
8.4	Baliabideen ekoizpen eta kontsumo eraginkorra hobetzea, eta hazkunde ekonomikoa ingurumenaren degradaziotik bereiztea
8.9	Lanpostuak sortu eta bertako kultura eta produktuak sustatuko dituen turismo jasangarri bat sustatzea

EGOERA GIPUZKOAN

%27,4koa zen Gipuzkoako industria-sektorearen Balio Erantsi Gordina 2017an

Eko-etiketa duten Gipuzkoako 6 turismo-ostatu 2019an

Testuinguruari dagozkion adierazleak	2015	2016	2017	2018	2019
Gipuzkoako industria-sektorearen Balio Erantsi Gordina Balio Erantsi Gordina (BEG). Industria, sektore guztien BEG-ari dagokionez (prezio arruntak)	-	-	%27,4	-	-
Ingurumen-kudeaketa duten Gipuzkoako enpresak EMAS ziurtagiria duten Gipuzkoako erakundeak (publikoak eta pribatuak)	21	25	25	25	25
Turismo-ostatu jasangarriak Eko-etiketa duten Gipuzkoako turismo-ostatuak	1	4	4	6	6
Jardunari dagozkion adierazleak	2015	2016	2017	2018	2019
Moda Jasangarriko Gipuzkoako enpresak Moda Jasangariaren Klusterreko enpresak	-	-	15	18	25

9 INDUSTRIA, BERRIKUNTZA ETA AZPIEGITURA

Maila globalean, azpiegitura erresilienteak eraikitzea, industrializazio inklusibo eta jasangarria bultzatzea, eta berrikuntza sustatzea.

Helburu honetan, Nazio Batuen Erakundeak planteatzen dituen **8 helmugetatik 1** hartzen du IOHDk erreferentziazko helburutzat, Gipuzkoako testuingurura eta errealitatera egokituta. Honako alderdi hauek hartzen ditu helmuga honek: industriak berregituratzea, jasangarriak izan daitezen, baliabideak eraginkortasun handiagoz erabilia eta teknologia garbien erabilera sustatuta.

HELMUGA	Zein alorri heltzen dion
9.4	Industriak berregituratzea, jasangarriak izan daitezen, baliabideak eraginkortasun handiagoz erabilia eta teknologia garbien erabilera sustatuta

EGOERA GIPUZKOAN

1.174 mila tCO₂e 2018an – industria-sektorearen emisioak

5,7 milioi euroko inbertsioa egin zuen 2018an enpresa-sektoreak ingurumenari dagozkion hobekuntzak egiten

Testuinguruari adierazleak	dagozkion	2015	2016	2017	2018	2019
<ul style="list-style-type: none"> ● Industria-sektorearen Berotegi-efektuko Gasen emisioak Industria-sektorearen Berotegi-efektuko Gasen emisioak, CO₂ mila tonatan 		-	1.354	1.406	1.174	-
<ul style="list-style-type: none"> ● Gipuzkoako enpresa-sektoreak prozesuen ingurumen-hobekuntzetan inbertitutako euroak Enpresek ingurumenari dagokionez inbertitu eta Ingurumenaren Zuzendaritza Nagusiak edo Eusko Jaurlaritzak emandako espedienteetan tramitatutako euroen batura 		977.170€	3.910.409€	3.025.535€	5.759.361€	-
Jardunari dagozkion adierazleak		2015	2016	2017	2018	2019
<ul style="list-style-type: none"> ● Ingurumenaren Zuzendaritza Nagusiak emandako egokitasun-ziurtagiriak Enpresek ingurumenari dagokionez egindako hobekuntzekin lotuta, Ingurumenaren Zuzendaritza Nagusiak tramitatutako eta aldeko emaitza jaso duten ziurtagirien kopurua 		25	27	15	5	9
<ul style="list-style-type: none"> ● Ekonomia zirkularreko klusterretan parte hartzen duten enpresak Ekonomia zirkularreko klusterretan parte hartzen duten enpresak 		-	5	41	57	62

11 HIRI ETA KOMUNITATE JASANGARRIAK

Maila globalean, udalerrak inklusiboak, seguruak, erresilienteak eta jasangarriak izan daitezten lortzea.

Helburu honetan, Nazio Batuen Erakundeak planteatzen dituen **10 helmugetatik 6** hartzen ditu IOHDk erreferentziazko helburutzat, Gipuzkoako testuingurura eta errealitatera egokituta. Helmuga horiek hainbat gairi heltzen diote, hala nola: mugikortasun jasangarria; urbanizazio inklusibo, jasangarri eta parte-hartzailea, udalerrien inpaktua murriztea eta jasangarritasun-planak dituzten hiri eta herrien kopurua handitzea.

HELMUGA	Zein alorri heltzen dion
11.2	Garraiatzeko modu jasangarrien erabilera sustatzea
11.3	Urbanizazio inklusiboa, parte-hartzailea eta jasangarria areagotzea
11.4	Kultura- eta natura-ondarea babestea eta zaintzea
11.6	Hirien eta herrien ingurumenarekiko inpaktu negatiboa murriztea, arreta berezia eskainiz airearen kalitateari eta hondakinen kudeaketari
11.a	Hiri-eremuen, Hiri-inguruko eremuen eta landa-eremuen arteko lotura ekonomiko, sozial eta ingurumen-lotura positiboa bultzatzea, lurralde-garapenaren plangintza indartuz.
11.b	Gizarteratzea, baliabideen erabilera eraginkorra, klima-aldaketaren eraginak arintzeko eta aldaketa horretara egokitzeko modua eta hondamendien aurreko erresilientzia sustatzeko politikak eta planak egiten eta ezartzen dituzten hiri eta herrien kopurua handitzea

EGOERA GIPUZKOAN

12.384 hektarea lurzoru artifizializatu 2018an

Tokiko Agenda 21 indarrean zuten 41 udalerrri 2018an

Testuinguruari dagozkion adierazleak	2015	2016	2017	2018	2019
● Garraio-sektorearen Berotegi-efektuko Gasen emisioak Gipuzkoako garraio-sektorearen Berotegi-efektuko Gasen emisioak, CO ₂ mila tonatan	-	2.340	2.590	2.658	-
● Lurzoru artifizializatua Lurzoru artifizializatua, hektareatan	12.215	12.170	12.304	12.384	12.403
● Herritarren parte-hartzearekin egindako Hiri-antolamenduko Plan Orokorrak dituzten udalerrriak Plangintza 2/2006 Legeari egokituta duen udalerrri kopurua; plangintza prestatzeko herritarren parte-hartzea exijitzen du lege horrek	46	-	51	56	-
● Tokiko Agenda 21 indarrean duten udalerrriak Tokiko Agenda 21 indarrean duten udalerrriak	40	-	37	41	-

12 EKOIZPEN ETA KONTSUMO ARDURATSUAK

Maila globalean, kontsumo- eta ekoizpen-modalitate jasangarriak bermatzea.

Helburu honetan, Nazio Batuen Erakundeak planteatzen dituen 11 **helmugetatik 7** hartzen ditu IOHDk erreferentziazko helburutzat, Gipuzkoako testuingurura eta errealitatera egokituta. Besteak beste, honako gai hauei heltzen diete helmuga horiek: natura-baliabideen kudeaketa jasangarria eta erabilera eraginkorra lortzea; elikaduren xahuketa murriztea; hondakinen sorrera prebenitzea eta hondakinak behar bezala kudeatzea; erosketa publiko jasangarriko jardunbideak ezartzea; eta herritarrei ingurumenari buruzko informazioa ematea.

HELMUGA	Zein alorri heltzen dion
12.2	Natura-baliabideak modu jasangarrian kudeatzea eta modu eraginkorrean erabiltzea lortzea
12.3	Elikagaien xahuketa erdira murriztea
12.4	Atmosferara egiten diren emisioak eta uretara eta lurzorura egiten diren isurketak murriztea
12.5	Hondakinen sorkuntza nabarmen murriztea, prebentzioaren, murrizpenaren, birziklapenaren eta berrerabiltzearen bitartez
12.6	Erakundeetan jardunbide jasangarriak erabiltzea, eta jasangarritasunaren inguruko informazioaren berri ematea
12.7	Erosketa publiko jasangarriko jardunbideak ezartzea
12.8	Herritarrei naturarekin harmonian egoteko bizitza-estiloak sustatzeko informazioa ematea

EGOERA GIPUZKOAN

Etxeko hondakinen %58 gaika bildu zen 2019an

602.848 elikagai tona jangarri berreskuratuta eta banatu zen 2019an, "azken minutua" programaren bitartez

Testuinguruari dagozkion adierazleak	2015	2016	2017	2018	2019
<ul style="list-style-type: none"> Hiri-hondakinak Biztanle eta egun bakoitzeko sortutako hiri-hondakinak, kilogramotan 	1,16	1,20	1,21	1,22	1,22
<ul style="list-style-type: none"> Birziklatze-tasa Birziklatzen den hiri-hondakinen portzentajea 	%44,89	%46,12	%48,96	%52,41	%54,35
<ul style="list-style-type: none"> Gaikako bilketaren tasa Gaika biltzen den etxeko hondakin portzentajea 	%49	%50	%53	%57	%58
<ul style="list-style-type: none"> Hondakin arriskutsuak Gipuzkoak enpresek sortzen dituzten Hondakin Arriskutsuak, tonatan 	65.769	64.260	63.243	-	-
Jardunari dagozkion adierazleak	2015	2016	2017	2018	2019
<ul style="list-style-type: none"> GNATURALDIA programan parte hartzen duten pertsonak Urtean programa horretan parte hartzen duen pertsona kopurua 	120	895	826	4.353	1.158
<ul style="list-style-type: none"> Elikagaien aprobeixamendua "Azken minutua" programaren bitartez, berreskuratuta eta beharra duten pertsonen banatutako jaki kontsumigarriak, tonatan 	445.037	476.000	533.749	625.513	602.848

13 KLIMAREN ALDEKO EKINTZA

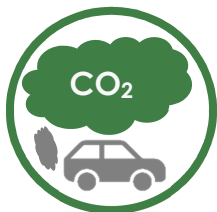

Maila globalean, klima-aldaketari eta haren eraginei aurka egiteko presazko neurriak hartzea.

Helburu honetan, Nazio Batuen Erakundeak planteatzen dituen **5 helmugetatik 3** hartzen ditu IOHDk erreferentziazko helburutzat, Gipuzkoako testuingurura eta errealitatera egokituta. Helmuga hauek klima-aldaketa arintzearekin eta hartara egokitzearekin lotutako gaiak jorratzen dituzte; azken kasu horretan, klima-aldaketaren eraginak murriztea eta alerta goiztiarra aintzat hartuta.

HELMUGA	Zein alorri heltzen dion
13.1	Klimarekin eta hondamendi naturalekin zerikusia duten arriskueta egokitzeko gaitasuna eta erresilientzia indartzea
13.2	Politika, estrategia eta planetan, klima-aldaketari (arintzea eta egokitzea) dagozkion neurriak txertatzea
13.3	Klima-aldaketa arintzeari eta aldaketa horretara egokitzeari, klima-aldaketaren ondorioak murrizteari eta alerta goiztiarrari dagokionez, gizakien eta erakundeen heziketa, sentsibilizazioa eta gaitasuna hobetzea

EGOERA GIPUZKOAN

5,3 tCO₂e 2018an Emisio barreiatuak, biztanleko eta urteko

Natura-hondamendiek eragindako 1.115.556 euroko galera ekonomikoak 2018an

2017an, Gipuzkoako 6 udalerrik zuten Klima-aldaketaren aurreko Plana

Testuinguruari adierazleak	dagozkion	2015	2016	2017	2018	2019
Berotegi-efektuko Gasen emisioak Gipuzkoan	Berotegi-efektuko Gasen guztizko emisioak, CO ₂ mila tona baliokidetan (sektoreak: energetikoa, industria, garraioa, bizitegiak, zerbitzuak, nekazaritza, hondakinak eta elektrizitate-elkartrukeari dagozkionak.	-	6.230	6.735	6.405	-
Emisio barreiatuak, biztanle bakoitzeko	Biztanle eta urteko barreiatutako emisioak, CO ₂ tona baliokidetan.	-	5,2	5,6	5,3	-
Klima-aldaketagatik kezkatuta dauden biztanleak	Klima-aldaketagatik "nahiko kezkatuta", "oso kezkatuta" edo "larriki kezkatuta" dagoela dioten Gipuzkoako biztanleen portzentajea	-	-	%80	-	%90
Klima-aldaketaren aurkako borrokan jarduten dutela dioten biztanleak	Arlo pertsonalean, azkeneko sei hilabeteetan, Klima-aldaketaren aurka borrokatzeko neurriak hartu dituela adierazi duten Gipuzkoako biztanleen portzentajea	-	-	-	-	%85,4
Klima-aldaketaren aurreko estrategia duten udalerriak	Klima-aldaketaren aurreko strategiak (arintzeko eta/edo aldaketara egokitzeko) dituen udalerrri kopurua	3	3	6	-	-
Natura-hondamendiek eragindako galera ekonomikoak	Natura-hondamendiek (uholdeak, ekaitzak, lehorteak) zuzenean eragindako galera ekonomikoak, eurotan	3.828.496	2.395.441	6.674.246	1.115.556	-
Jardunari dagozkion adierazleak		2015	2016	2017	2018	2019
Klima-aldaketaren aurka borrokatzeko Gipuzkoako 2050 Estrategia egikaritzea	2018an onetsitako Gipuzkoa 2050 Estrategiaren betetze-maila (portzentajea)	-	-	-	%19	-

14 ITSASPEKO BIZITZA

Maila globalean, ozeanoak, itsasoak era itsasoko baliabideak kontserbatzea eta modu jasangarrian erabiltzea, garapena jasangarria izan dadin.

Helburu honetan, Nazio Batuen Erakundeak planteatzen dituen **10 helmugetatik 3/4** hartzen ditu IOHDk erreferentziako helburutzat, Gipuzkoako testuingurura eta errealitatera egokituta. Helmuga horiek lurreko jardueren eraginez itsasoan sortutako kutsadura prebenitzairekin eta kudeatzairekin, eta kostaldeko eta itsasoko zonak kudeatzairekin eta zaintzairekin lotutako gaiei heltzen diete.

HELMUGA	Zein alorri heltzen dion
14.1	Itsasoaren kutsadura prebenitzea eta murriztea, batez ere lurreko jardueren sortutakoa
14.2	Itsasoko eta itsasertzeko ekosistemak modu jasangarrian kudeatzea eta babestea, efektu kaltegarri garrantzitsuak saihesteko, eta horiek berreskuratzeko neurriak hartzea, ozeanoen osasuna eta produktibitatea lehengoratzeko helburuz
14.3	Ozeanoen azidotzearen efektuak minimizatzea eta horiei aurre egitea, baita maila guztietan lankidetzaz zientifiko handiagoarekin ere
14.5	Kostako eta itsasoko zonen %10 gutxienez kontserbatzea, lege nazionalen eta nazioarteko zuzenbideari jarraiki, eta dagoen informazio zientifiko onenean oinarrituta

EGOERA GIPUZKOAN

2019an, Gipuzkoako hondartzetako kalitatezko bainurako uren laginketa-estazioen %95ek eman zuten kalitate "bikaina"

2019an, 1.704 "objektu" bildu ziren batez beste Gipuzkoako kaletan

Testuinguruari dagozkion adierazleak	2015	2016	2017	2018	2019
<p>Mikro-plastikoek eragindako kutsadura Mikroplastikoen kontzentrazioa Gipuzkoako itsasoko uretan (Mikroplastikoa/km²)</p>	-	-	313.449	-	-
<p>Hondartzetako bainurako uren kalitatea Kalitate bikaina ematen duten laginketa-estazioen portzentajea</p>	%78	%78	%87	%91	%95
<p>Kostaldeko uren kalitatea Egoera ekologiko ona edo oso ona duten kostaldeko ur-masen portzentajea</p>	%66	%100	%100	%100	-
<p>Kostaldeko eta estuarioetako Babestutako Natura-espazioak Kostaldeko eta estuarioetako espazioak barne hartzen dituzten Babestutako Natura-espazioak</p>	3.034	3.034	3.034	3.034	3.034
Jardunari dagozkion adierazleak	2015	2016	2017	2018	2019
<p>Hondartzen garbiketa Gipuzkoako hondartzetan bildutako zabor tonak</p>	760,25	899,95	805,71	767,22	664,37
<p>Hondakin-bilketa kaletan Murgita, Burumendi eta Inpernupe kaletan bildutako hondakin-unitateen (itemak) batez besteko kopurua</p>	1.666,5	1.522,5	1.916	2.648	1.704

15 LEHORREKO EKOSISTEMETAKO BIZITZA

Maila globalean, lehorreko bizitza babestea, berroneratzea eta modu jasangarian erabil dadin sustatzea, basoak modu jasangarian kudeatzea, basamortutzearen aurka borrokatzea, lurren degradazioa inbertitzea eta biodibertsitatearen galera gelditzea.

Helburu honetan, Nazio Batuen Erakundeak planteatzen dituen **12 helmugetatik 6** hartzen ditu IOHDk erreferentziazko helburutzat, Gipuzkoako testuingurura eta errealitatera egokituta. Helmuga horiek lurreko ekosistemen, ur gezako barnealdeko ekosistemen, basoetako eta mendietako ekosistemen kontserbazioarekin, berroneratzearekin eta erabilera jasangariarekin lotutako gaietara heldu behar dira. Gainera, barne hartzen dute kutsatutako lurzoruen berroneratzea eta espezie exotiko inbaditzaileen prebentzioa.

HELMUGA	Zein alorri heltzen dion
15.1	Lurreko eta barnealdeko ur gezen ekosistemen kontserbazioa, berroneratzea eta erabilera jasangaria ziurtatzea, batez ere baso, hezegune, mendi eta eremu elkorrena
15.2	Baso mota guztien kudeaketa jasangaria sustatzea, deforestazioa geldiaraztea, degradatutako basoak berreskuratzea, eta nabarmen handitzea oihaneztapena eta baso-berritzea
15.3	Lur eta lurzoru kutsatuak berroneratzea
15.4	Mendi-ekosistemen kontserbazioa ziurtatzea, haien dibertsitate biologikoarena barne, garapen jasangarrirako funtsezko onurak ematen duten gaitasuna hobetzeko helburuz
15.5	Natura-habitaten degradazioa murriztea, biodibertsitate-galera geldiaraztea, eta mehatxupearan dauden espezieak babestea eta haien desagertzea saihestea
15.8	Espezie exotiko inbaditzaileak sar daitezkeen prebenitzea, eta nabarmen murriztea espezie horiek lurreko eta uretako ekosistemetan dituzten eragin kaltegarriak, eta lehentasunezko espezieak kontrolatzea edo desagerraraztea

EGOERA GIPUZKOAN

2018an, Babestutako 44.776 hektarea Natura-espazio Gipuzkoan

Desagertzeko arriskuan eta egoera zaurgarrian dauden 35 fauna-espezie Gipuzkoan, 2019an

Gipuzkoan, 2019an, kudeaketa- edo berreskuratze-planak dituzte desagertzeko arriskuan eta egoera zaurgarrian dauden espezieen %3,2k

Testuinguruari dagozkion adierazleak	2015	2016	2017	2018	2019
Babestutako espazio naturalak					
Babestutako natura-espazioek okupatutako hektareak	44.776	44.776	44.776	44.776	-
Baso erdi-naturalak					
Baso erdi-naturalek okupatutako hektareak	-	47.981	-	47.721	-
Zuhaizdun baso-azalera					
Baso-azalera (hektareatan), basoak, landaketa-basoak eta galeria-basoak barne	-	123.790	-	117.928	-
Baso-azalera ziurtatua					
PEFC programaren arabera ziurtatutako baso-azalera	-	23.025	23.558	23.822	-
Babestutako mendi-ekosistemak					
Babestutako Natura-espazio baten barruan egonik, 1.000 metrotik gorako altueran dagoen azalera portzentajea	%98	%98	%98	%98	%98
Desagertzeko arriskuan eta egoera zaurgarrian dauden fauna-espezieak					
"Desagertzeko arriskuan" eta "zaurgarriak" kategorietan katalogatuta dauden Gipuzkoako fauna-espezieen kopurua	35	35	35	35	35
Desagertzeko arriskuan eta egoera zaurgarrian dauden flora-espezieak					
"Desagertzeko arriskuan" eta "zaurgarriak" kategorietan katalogatuta dauden Gipuzkoako flora-espezieen kopurua	56	56	56	56	56
Jardunari dagozkion adierazleak	2015	2016	2017	2018	2019
Zona degradatuen berroneratzea					
Berroneratutako azalera degradatua, metro koadrotan	0	1.269	10.000	16.000	6.000
Arriskuan egonik (arriskuan eta egoera zaurgarrian), kudeaketa- edo berreskuratze-planak dituzten espezieen proportzioa					
Arriskuan egonik (arriskuan eta egoera zaurgarrian), kudeaketa- edo berreskuratze-planak dituzten espezieen proportzioa	%3,2	%3,2	%3,2	%3,2	%3,2
Espezie inbaditzaileen gaineko kontrola Gipuzkoan					
Gipuzkoako Foru Aldundiak espezie inbaditzaileak kontrolatzeko eta desagerrarazteko egin duen inbertsioa, eurotan (€)	46.600	53.600	63.600	69.078	69.078

16 BAKEA, JUSTIZIA ETA INSTITUZIO SENDOAK

Maila globalean, garapen jasangarirako gizarte baketsuak eta inklusiboak sustatzea, guztioi justiziarako sarbidea erraztea, eta erakunde eraginkorrak eta inklusiboak sortzea maila guztietan.

Helburu honetan, Nazio Batuen Erakundeak planteatzen dituen **12 helmugetatik 2** hartzen ditu IOHDk erreferentziazko helburutzat, Gipuzkoako testuingurura eta errealitatera egokituta. Helmuga horiek erakunde eraginkorrak eta gardenak sortzearekin eta, maila guztietan, erabaki inklusiboak, parte-hartzaileak eta adierazgarriak hartzea bermatzearekin lotutako gaiei heltzen diete.

HELMUGA	Zein alorri heltzen dion
16.6	Kontuen berri emango duten erakunde eraginkor eta gardenak sortzea, maila guztietan
16.7	Maila guztietan erabaki inklusibo, parte-hartzaile eta ordezkagarriak hartzen direla bermatzea

EGOERA GIPUZKOAN

2019an, ingurumenari buruzko 6 txosten argitaratu zituen GFAko Ingurumeneneko eta Obra Hidraulikoetako Departamentuak

2019an, parte hartzeko 6 egitura egonkor bultzatu zituen GFAko Ingurumeneko eta Obra Hidraulikoetako Departamentuak

Jardunari dagozkion adierazleak	2015	2016	2017	2018	2019
<ul style="list-style-type: none"> ● Argitaratutako ingurumen-txostenak Ingurumenari buruzko interesdun informazioa duen txosten kopurua, Gipuzkoako Foru Aldundiko IOHDk argitara emandakoak (ingurumenarekin lotutako haien egoerari buruzko txostenak eta Departamentuaren politiken ebaluazio-txostenak) 	-	-	-	-	6
<ul style="list-style-type: none"> ● Parte hartzeko egitura egonkorak Parte hartzeko egitura formalen kopurua (Hondartzen Mahaia, Energiaren Mahaia eta Hondakinen Mahaia, GK Green Fashion Klusterra, GK Recycling Klusterra eta Energia-jasangarritasunaren Batzordea) 	1	3	6	6	6

17 HELBURUAK LORTZEKO ITUNAK

Maila globalean, ezarpen-baliabideak indartzea, eta Garapen Jasangarrirako Munduko Ituna biziberritzea

Helburu honetan, Nazio Batuen Erakundeak planteatzen dituen **19 helmugetatik 4** hartzen ditu IOHDk erreferentziazko helburutzat, Gipuzkoako testuingurura eta errealitatera egokituta. Helmuga horiek erakunde eraginkorrak eta gardenak sortzearekin eta, maila guztietan, erabaki inklusiboak, parte-hartzaileak eta adierazgarriak hartzea bermatzearekin lotutako gaiei heltzen diete.

HELMUGA	Zein alorri heltzen dion
17.14	Garapen jasangarrirako politiken koherentzia hobetzea
17.16	Askotariko interesdunen arteko aliantzak sustatzea, ezagupenak, espezializazioa, teknologia eta finantza-baliabideak mobilizatu eta elkartrukatuko dituztenak, Garapen Jasangarrirako Helburuak lortzeko helburuz
17.17	Arlo publikoan, publiko-pribatuan eta gizarte zibilaren arloan aliantza eraginkorrak eratzea sustatzea eta bultzatzea
17.19	Garapen jasangarriaren arloan egindako aurrerapenak neurtzeko aukera emango duten adierazleak prestatzea

EGOERA GIPUZKOAN

2019an, 8 sare eta aliantzatan
hartzen zuen parte GFAko
Ingurumen eta Obra
Hidraulikoetako
Departamentuak

Jardunari dagozkion adierazleak	2015	2016	2017	2018	2019
<p>● Garapen jasangarrirako helburuak lortzeko sare eta aliantzetan duen presentzia</p> <p>Gipuzkoako Foru Aldundiko IOHD presente dagoen Garapen Jasangarriarekin lotutako sare eta aliantza kopurua</p>	-	-	-	-	8

4. Ondorioak

Gipuzkoako lurralde osoan Nazio Batuen Erakundearen Garapen Jasangarriko Helburuen ingurumen-helmugetan lortutako aurrerapen-mailari buruz txosten honetan aurkeztutako informazioan oinarrituta, ondorio hauek atera daitezke:

Gipuzkoako lurraldea ondo aurreratzen ari da ingurumen-helmuga hauetan:

<p>2 GOSERIK EZ</p> 	<p>NEKAZARITZA EKOLOGIKOA</p> 	<p>Nabarmen handitu da nekazaritza ekologikorako erabiltzen den nekazaritza-azalera; 627 hektareakoa zen 2015ean, eta 1.224 hektareakoa 2019an.</p>
<p>3 OSASUNA ETA ONGIZATEA</p> 	<p>AIREAREN KALITATEA</p> 	<p>Urteko egunen %98an, airearen kalitatea "oso ona", "ona" edo "hobe daitekeena" da.</p>
<p>6 UR GARBIA ETA SANEAMENDUA</p> 	<p>URAREN KALITATEA</p> 	<p>Ibaien eta estuarioen kalitatea hobetzen joan da pixkanaka. Halaber, nabarmentzekoa da lurrazpiko uren kalitateari dagokionez, emaitza positiboa ematen dutela laginketen %90ek.</p>
<p>7 ENERGIA ESKURAGARRI ETA EZ KUTSATZAILEA</p> 	<p>ENERGIAREN ERABILERA</p> 	<p>Azken intentsitate energetikoa (unitate ekonomiko bat sortzeko beharrezko azken energia), lurraldearen sistema ekonomiko osoaren eraginkortasuna neurtzen duen adierazlea, %22 murriztu da Gipuzkoan, 2010. urtekoarekiko.</p>
<p>9 INDUSTRIA, BERRIKUNTZA ETA AZPIGERTURA</p> 	<p>ENPRESA JASANGARRIAK</p> 	<p>Urteko 5,7 milioi ingurukoa izan zen 2018an Gipuzkoako enpresa-sektoreak ingurumenaren arloko hobekuntzetan egindako inbertsioa; horrek kutsadura murriztea dakar, eta eraginkortasun handiagoa energia-kontsumoan eta baliabide materialen kontsumoan.</p>
<p>11 HIRIETA KOMUNITATE JASANGARRIAK</p> 	<p>TOKIKO JASANGARRITASUN-PLANAK DITUZTEN UDALERRIAK</p> 	<p>Gipuzkoako 41 udalerrik, horietako asko tamaina handikoak eta ertainekoak, Tokiko Jasangarritasuneko Ekintza Planak dituzte, biztanleen bizi-kalitatea hobetzeko helburuak dituztenak.</p>
<p>12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES</p> 	<p>GAIKAKO BILKETA</p> 	<p>Aurrerapenak egin dira gaikako bilketaren alorrean eta, batez beste, %58 gaika biltzea lortu da; horrela, bada, Europako Batasunaren helburuetara gehien hurbiltzen diren lurraldeetako bat gara.</p>
<p>14 ITXASPEKO BIZITZA</p> 	<p>HONDARTZETAKO BAINURAKO UREN KALITATEA</p> 	<p>Gipuzkoako hondartzetan, bainurako uren kalitatea progresiboki hobetzen joan da azkeneko urteetan eta, 2019an, laginketa-estazioen %95ean, Bikaina zen uren kalitatea.</p>

Gipuzkoako lurraldeak azeleratu egin beharko luke ingurumen-helmuga hauetan, 2030erako helburuak betetzea lortzeko:

<p>6 UR GARBIA ETA SANGA MENDUA</p> 	<p>URAREN TRATAMENDUA</p> 	<p>Oraindik ere, haien hondakin-uren tratamendu egokirik ez duten 500 biztanle baino gehiagoko 10 hirigune dago Gipuzkoan. Horren ondorioz, eta lurraldea industrialia izanik, ibaietako laginketa-estazioen %11,5ek uren kalitate eskasa edo txarra ematen dute.</p>
<p>7 ENERGIA ESKURAGARRI ETA EZ KUTSATZAILEA</p> 	<p>ENERGIA-POBREZIA</p> 	<p>Gipuzkoako 40.000 bat etxek bideratzen du diru-sarreraren %8,5 energia erostera; horrek, kasu askotan, fakturen ordainketak atzeratzea edo, are, etxebizitzan tenperatura egokia mantendu ezin izatea eragiten du.</p>
<p>7 ENERGIA ESKURAGARRI ETA EZ KUTSATZAILEA</p> 	<p>ENERGIA BERRIZTAGARRIAK</p> 	<p>Gipuzkoako azken kontsumoan, energia berriztagarrien kuota %18,71koa da, eta pixkanaka igotzen ari bada ere (%16,05 2015ean), Europar Batasunak 2030erako ezarritako helburuetatik (% 32) urrun jarraitzen du.</p>
<p>11 HIRIETA KOMUNITATE JASANGARRIAK</p> 	<p>GARRAIO-MODU JASANGARRIAK</p> 	<p>Azkeneko urteotan aurrerapen handiak egin diren arren –bidegorri-sareak hobetuta, Garraio Publikoko zerbitzuak handitu eta hobetuta–, garraio-sektoreko Berotegi-efektuko Gasen emisioak handiak dira oraindik, beste sektore garrantzitsu batzuenak baino askoz handiagoak, hala nola lehen sektorearenak edo industria-sektorearenak baino askoz handiagoak. Hain zuzen ere, kontsumitutako azken energiaren %49,7 petrolioak eta haren produktu eratorriek osatzen dute, eta hori lotuta dago garraioan energia-kontsumoak izan duen iguera nabarmenarekin.</p>
<p>13 KLIMAREN ALDEKO EKINTZA</p> 	<p>KLIMA-ALDAKETARA EGOKITZEA</p> 	<p>Klima-aldaketa arintzeko urrats asko egin den arren, beharrezkoa da lehenbailehen ekitea klima-aldaketara egokitzeari, gure lurraldeko klima-mehatxu nagusiei buruz dakigun guztian oinarrituta.</p>
<p>15 LEHORREKO EKOSISTEMETAKO BIZITZA</p> 	<p>KUDEAKETA-PLANAK DITUZTEN ESPEZIE MEHATXATUAK</p> 	<p>Mehatxupearan dauden espezieen (arriskuan eta egoera zaurgarrian) %3,2k bakarrik dituzte kudeaketa- edo berreskuratze-planak.</p>

**Gipuzkoako
Foru Aldundia**
Ingurumeneko eta Obra
Hidraulikoetako Departamentua

**Gipuzkoako
Iraunkortasunaren Behatokia**
Observatorio de la
sostenibilidad de Gipuzkoa